

2008

Duitsland Instituut

Duitsland Programma

“Het Duitsland Instituut
Amsterdam genereert
en verspreidt kennis
over het veranderende
Duitsland in Nederland
op het raakvlak van
onderwijs, wetenschap
en maatschappij en
initieert en stimuleert
Nederlands-Duitse
netwerken en
uitwisselingen.”

Duitsland Instituut Amsterdam

Prins Hendrikkade 189b

1011 TD Amsterdam

Tel: (020) 525 36 90

Fax: (020) 525 36 93

E-mail: dia@dia.uva.nl

Internet: www.duitslandinstituut.nl

www.duitslandweb.nl

Redactie

Annabelle Arntz

Denise Gehla

Foto's

SEP (pag. 4)

Paul Christiaens Fotografie (pag. 9, 23)

Britta Rating (Feridun Zaimoglu, pag. 11)

iStockPhoto (pag. 11 rechts)

Christiaan Krop Fotografie (pag. 14)

www.upload-wikimedia.org (pag. 15

rechtsonder)

Bundesbildstelle (pag. 16)

www.flickr.com (pag. 17 linksonder)

Paradiso Filmed Entertainment (pag. 18 links)

www.yella-der-film.de (pag. 18 midden)

A-Film (pag. 18 rechts)

Amsterdam University Press (pag. 21

linksboven)

Universitaire Pers Maastricht (pag. 21

midden boven)

Uitgeverij Verloren (pag. 21 links onder)

Transcript Verlag (pag. 21 midden onder)

Alle overige foto's: DIA

Foto omslag

Picture Alliance: Barack Obama bij de
Siegessäule in Berlijn tijdens zijn toespraak
op 24 juli 2008

Grafische vormgeving

Max Beinema

Druk

Groen Offset Hoofddorp b.v.

DUITSLAND INSTITUUT

Duitsland Programma

In dit jaarverslag biedt het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) een overzicht van de activiteiten van het afgelopen jaar. De verschillende afdelingen lichten allemaal een belangrijk project uit 2008 uit, zodat u een indruk krijgt van de werkzaamheden. Daarnaast gaan zij kort in op andere activiteiten.

INHOUD

VOORWOORD	4
DOELSTELLINGEN	7
ONDERZOEK	8
GRADUIERTENKOLLEG	10
VOORTGEZET ONDERWIJS	12
DUITSE TAAL EN CULTUUR	14
DUITSLANDWEB	16
VOORLICHTING EN PROJECTEN	18
DOCUMENTATIECENTRUM	20
PUBLICATIES	21
KERNCIJFERS EN PERSONALIA	22

VOORWOORD

Prof. dr. Paul Schnabel

Het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) werd in 1996 opgericht met als doel de kennis over Duitsland in Nederland te vergroten. Het instituut heeft zich sindsdien ontwikkeld tot hét nationale kenniscentrum voor het contemporaine Duitsland.

Maakten politici zich in de jaren negentig nog zorgen over negatieve gevoelens onder de Nederlandse bevolking over hun Duitse oosterburen, anno 2009 is hier weinig meer van te bespeuren. De beeldvorming is positiever en ook de interesse voor het land is toegenomen. Het Duitslandprogramma Hoger Onderwijs (DPHO) van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) dat door het DIA wordt uitgevoerd, werpt zijn vruchten af. Toch is de noodzaak om blijvend te investeren in intensieve betrekkingen met en kennis over Duitsland in het Europa van de 27 bepaald niet kleiner geworden. Verdergaande Europeanisering en internationalisering leiden namelijk tot een toenemend belang van de bilaterale betrekkingen.

Dat bilaterale betrekkingen niet zonder kennis of wederzijds begrip kunnen worden aangehaald, bleek nog eens in 2008, toen de nationale reacties op de kredietcrisis ook telkens gekleurd werden door de beeldvorming en verwachtingen ten aanzien van de omringende landen, zoals in het Duitse wantrouwen jegens Franse economische stimuleringsprogramma's.

Door de kredietcrisis bleek eens te meer dat de rol van nationale staten in het proces van Europese integratie niet kleiner is geworden noch dat deze meer naar de achtergrond is verdwenen. Integendeel! Ook de primaire reactie van bondskanselier Angela Merkel en minister van Financiën Peer Steinbrück was om eerst in eigen huis de schade op te nemen en orde op zaken te stellen. Dat zelfs de Bondsrepubliek, toch altijd het meest Europees gezinde land, nu plotseling zulke nationale reflexen toonde, was even schrikken. Het maakte nog eens duidelijk dat de coördinatie in de Europese politiek veelal via de nationale hoofdsteden loopt. Juist daarom blijft het ook voor Nederland van belang om permanent te investeren in de wederzijdse betrekkingen en om een goed inzicht te hebben in de politieke, economische en sociaal-culturele ontwikkelingen bij ons grootste buurland. Want hoe wij het ook wenden of keren, Duitsland blijft de centrale macht in de Europese Unie en één van de leidende culturen van Europa.

Juist omdat blijvende aandacht voor Duitsland van essentieel belang is en omdat deze niet vanzelfsprekend is, heeft het DIA ook in 2008 weer met een uitgebreid programma bijgedragen aan een grotere aandacht voor het hedendaagse Duitsland in het academisch onderwijs en onderzoek en aan een verspreiding van deze kennis onder professionals, scholieren en een algemeen geïnteresseerd publiek.

In 2008 heeft drs. Ruud Bleijerveld, de eerste voorzitter van het DIA-bestuur, na twaalf jaar afscheid genomen. Bleijerveld stond in 1996 aan de wieg van het DIA en heeft er wezenlijk aan bijgedragen dat het instituut zich in korte tijd heeft kunnen ontwikkelen tot hét centrum in Nederland waarin de Duitsland-expertise samenkomt. Hiervoor zijn wij hem grote dank verschuldigd.

In het voorjaar van 2009 zullen nog enige bestuurswisselingen plaatsvinden. Zo zullen mr. Mieke Zaanen (secretaris van de Universiteit van Amsterdam) en dr. Cees Ullersma (De Nederlandsche Bank) tot het Dagelijks Bestuur toetreden en professor Jos de Beus (Politologie, UvA) en professor Tannelie Blom (European Studies, Universiteit Maastricht) tot het Algemeen Bestuur.

Eén personeelsswisseling willen wij in dit voorwoord niet onvermeld laten. Drs. Antje Winter, de mater intellectualis van het Duitslandweb, heeft afscheid genomen. Zij zet haar werkzaamheden voort als hoofdredacteur van DNews.de (Ilse Media). Onder haar bezielende leiding is het Duitslandweb in korte tijd uitgegroeid tot hét internetportaal voor iedereen die op zoek is naar betrouwbare informatie over Duitsland. Niet voor niets won de site de prestigieuze Europese multimediaprijs: de Comenius Euromedia Medaille. Zij is opgevolgd door Wiebke Pittlik. Ook bij haar zal het Duitslandweb in goede handen zijn.

Prof. dr. Ton Nijhuis

Prof. dr. Paul Schnabel
Voorzitter van het Bestuur van de Stichting Duitsland Instituut bij de
Universiteit van Amsterdam
Directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau
Universiteitshoogleraar Universiteit Utrecht

Prof. dr. Ton Nijhuis
Wetenschappelijk Directeur van de Stichting Duitsland Instituut bij de
Universiteit van Amsterdam

Het Duitsland Instituut bij de Universiteit van Amsterdam

DOELSTELLINGEN

HET DIA: WIE WIJ ZIJN, WAT WIJ DOEN

Het Duitsland Instituut bij de Universiteit van Amsterdam (DIA) is een onafhankelijke, nationale wetenschappelijke instelling die onderzoek doet naar en kennis verspreidt over het contemporaine Duitsland. Het instituut heeft vier afdelingen, te weten academisch onderwijs en onderzoek, voortgezet onderwijs, het Duitslandweb en de afdeling voor publieksactiviteiten. Kenmerkend voor het programma van het instituut is dat het zich begeeft op het raakvlak van onderwijs, wetenschap en maatschappij. Het instituut wordt gefinancierd in het kader van het Duitslandprogramma Hoger Onderwijs van het ministerie van OCW, de Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD) en de Universiteit van Amsterdam (UvA).

Het DIA heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een multimediaal, interdisciplinair kenniscentrum, waar niet alleen expertise is opgedaan over het naoorlogse Duitsland, maar ook over de vraag hoe deze kennis kan worden overgebracht. Steeds meer personen en instellingen weten het DIA te vinden, voor informatie of als partner voor gemeenschappelijke activiteiten. Het DIA vervult een belangrijke functie als *clearing house*, dat mensen die onderzoek doen naar Duitsland en mensen die op zoek zijn naar informatie eenvoudig weten te vinden, een distributiecentrum waarin vraag en aanbod elkaar treffen. Pers, ministeries, politici en tal van instituties maken intensief gebruik van het DIA als vraagbaak, denktank en sparringpartner. In 2008 kreeg het DIA bovendien ook vele verzoeken uit Duitsland voor informatie over Nederland, het geven van interviews of gast-lezingen, of over mogelijkheden om met Nederlandse partners in contact te komen.

Als academisch instituut draagt het DIA, naast eigen onderzoeksprogramma's, bij aan het bachelor- en masteronderwijs, onder meer in de master Duitslandstudies, die deel uitmaakt van de master Geschiedenis aan de UvA. Bovendien heeft het DIA een eigen nationaal Graduiertenkolleg, met een uitdagend programma voor promovendi die zich in hun onderzoek met Duits-

land bezighouden en biedt het onderkomen aan gast-onderzoekers. Ons onderzoek en onderwijs is ingebed in internationale netwerken. Zo maakt het DIA deel uit van het netwerk van Centers of Excellence of German and European Studies en participeert het in het internationale Graduiertennetwerk, waarbij naast Amsterdam ook gerenommeerde onderzoeksinstituten uit Dresden, Toronto, Vancouver, Parijs, Sofia en Tokio zijn aangesloten.

Ook in het voortgezet onderwijs is het DIA buitengewoon actief, met nascholingscursussen en studiereizen voor leraren en leraren in opleiding, met het ontwikkelen van onderwijsmateriaal, het organiseren van programma's voor jongeren om op een creatieve wijze de belangstelling voor Duitsland en de Duitse taal te wekken en de kennis hierover te vergroten.

De webredactie verzorgt de zeer goed bezochte site duitslandweb.nl waarin, naast berichtgeving over de Duitse actualiteit, ook een uitvoerig naslagwerk over Duitse geschiedenis, politiek, economie, maatschappij en cultuur is te vinden. De site wordt intensief gebruikt door scholieren en studenten, maar ook door professionals die met Duitsland te maken hebben. Het Duitsland Instituut beschikt ook over een omvangrijke presentiebibliotheek en een documentatiecentrum dat voor iedereen toegankelijk is.

De afdeling Voorlichting draagt zorg voor de vele publieksactiviteiten, zoals lezingen, conferenties en culturele evenementen. Jaarlijks slaagt het DIA erin prominente sprekers, publiekslezingen en conferenties naar Nederland te halen. Met films en bijeenkomsten over literatuur bereikt het DIA een groot, jong en divers publiek.

De afdelingen zijn geen eilanden, maar werken nauw met elkaar samen. Juist in die combinatie van wetenschappelijk onderzoek, een brede publieksfunctie en de ontwikkeling van nieuwe strategieën om specifieke doelgroepen te bereiken, schuilt de kracht van het DIA.

Conferentie 'In Search of the European Public'

IN SEARCH OF THE EUROPEAN PUBLIC

EXPERTENKONFERENZ MASSAAL BEZOCHT

Hoe belangrijk Europa voor de burger ook is, het lukt de politiek niet of nauwelijks om dat voor het voetlicht te brengen. Het Nederlandse en Franse "Nee" tegen het Grondwettelijk Verdrag en de Ierse afwijzing van het Verdrag van Lissabon bevestigden nog eens de idee dat de burger te weinig betrokken is bij het Europese besluitvormingsproces.

Op 26 september kwamen wetenschappers uit Duitsland, België en Nederland bij het DIA bij elkaar om te discussiëren over de vragen: waar is het Europese publiek? Hoe komt het dat de Europese politieke orde zich steeds verder ontwikkelt, terwijl het publiek zich veelal afwijzend opstelt? Ook politici realiseren zich meer en meer dat de legitimatie van Europese besluiten niet ligt bij procedures en stilzwijgende instemming van politici alleen. Aan belangrijke besluiten van de EU moet een publiek debat voorafgaan en misstaat publieke acceptatie achteraf

niet. Het thema werd belicht vanuit drie perspectieven: een zich ontwikkelende Europese publieke ruimte, de talen waarin wordt gesproken en het politieke stemgeluid. Het congres werd druk bezocht, vooral door studenten Europese Studies uit heel Nederland.

Professor Philippe van Parijs (Leuven en Harvard) betoogde dat het de hoogste tijd is om het Engels als Europese voertaal in te voeren; steeds meer jongeren spreken het met het grootste gemak. Volgens Van Parijs is het de oplossing van de taalproblemen van de Unie. Professor Ulrich Preuß (Hertie School of Governance in Berlin) pleitte voor Europese in plaats van nationale referenda over Europa. Wanneer referenda over besluiten van de EU worden gehouden, zouden deze in heel Europa op dezelfde dag moeten plaatsvinden. Drs. Luuk van Middelaar (DIA) pleitte voor grotere bevoegdheden van de gezamenlijke nationale parlementen, die in de EU ook collectief beslissingsbevoegdheden moeten krijgen. De 27 parlementen zouden dan gedwongen worden ook hun verantwoordelijkheid te nemen. Bezoekers van de studiedag gingen dus niet alleen naar huis met nieuwe ideeën, maar ook met oplossingen.

POLITICAL CORRECTNESS

Samen met het Goethe-Institut Niederlande (GIN) en het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) organiseerde het DIA op 11 en 12 december de conferentie 'Political Correctness, Aufforderung zur Toleranz oder Selbstzensur? Geschichte und Aktualität eines kulturellen Phänomens'.

De conferentie bracht de verschillen in de toonhoogte tussen het Nederlandse en Duitse debat naar voren. Dat verschil is niet onlogisch. Politieke correctheid hangt samen met maatschappelijke taboes, en die hangen in Duitsland met andere problemen samen dan in Nederland.

Professor Hans-Ulrich Wehler

Van links naar rechts: Dr. Krijn Thijs, prof. dr. Ton Nijhuis, Katharina Garvert-Huijnen, MA, drs. Hanco Jürgens, drs. Said Rezaiejan en dr. Eelke Heemskerk

In Duitsland is het discours over politieke correctheid springlevend doordat de Tweede Wereldoorlog als een schaduw over het integratiedebat hangt. Pas de laatste jaren wordt ook in Duitsland het integratiedebat los gezien van deze geschiedenis. In 1999 werd een nieuwe wet op het staatsburgerschap ingevoerd, die het voor immigranten, hun kinderen en kleinkinderen mogelijk maakt om zich sneller te laten naturaliseren. Hierdoor kreeg het debat een nieuwe dimensie. Bovendien heeft Duitsland te maken met een geheel eigen 'integratiedebat' dat hoog op de politieke agenda staat: de integratie tussen Oost- en West-Duitsers. (Lezingen van onder meer dr. Ariane Manske, dr. Mark Terkessidis, professor Gerhard Hirschfeld, drs. Herman Vuijsje, professor Eveline Gans en drs. Chris van der Heijden)

DE AFDELING ONDERZOEK

De afdeling Onderzoek is versterkt met een aantal nieuwe wetenschappelijk medewerkers: drs. Hanco Jürgens, dr. Krijn Thijs en dr. Eelke Heemskerk. Hierdoor worden ook nieuwe accenten gelegd: er komt meer aandacht voor Duitsland en Europa, markt en moraal en herinneringscultuur.

Sinds september is DAAD-Fachlektor Dr. Stefan Vogt werkzaam voor het Center for German Studies bij de Ben Gurion Universiteit in Tel Aviv.

Professor Ton Nijhuis was in de zomer fellow van het Institute for European Studies van de UBC in Vancouver. Bovendien promoveerden drie DIA-AIO's: Hans Terlouw, Marc de Wilde (cum laude), en Sophie Bouwens (zie publicaties).

LEZINGENREEKS 'EIGENTIJDSE HISTORICI IN DEBAT' (I.S.M. GOETHE-INSTITUT NEDERLANDE, NIOD, UVA GESCHIEDENIS EN GENOOTSCHAP NEDERLAND-DUISSLAND)

15/01	professor Peter Fritsche	Consent and Coercion in Nazi Germany
04/03	professor Till van Rahden	Fatherhood, Democracy and Re-Christianization in the 1950s and early 1960s in West Germany
24/11	professor Hans-Ulrich Wehler	Deutsche Gesellschaftsgeschichte 1949-1990

Bijeenkomst Graduiertenkolleg

INTERNATIONALE GRADUIERTEN-KONFERENZ 'NORMEN & DEVIANZEN'

Promovendi van het Duitsland Instituut Amsterdam gingen in juli 2008 naar Parijs voor de derde internationale *Doktorandenkonferenz* van door de DAAD gesubsidieerde centra voor Duitslandstudies. Thema van dit internationale congres was 'Normen & Devianzen'. De openingslezing over vormen van vrijheid in postsoevereine staten werd gehouden door dr. Ulrich Bielefeld (Hamburger Institut für Sozialforschung). Andere keynotes waren van dr. Thomas Lindenberger (Zentrum für Zeithistorische Forschung Potsdam) en dr. Rainer Maria Kiesow (Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte in Frankfurt). In het Centre Interdisciplinaire d'Etudes et de Recherches sur l'Allemagne discussieerden 30 promovendi uit onder meer Tokio, Sofia en Madison (Wisconsin), over politieke normen, constructies en functies van normen in het dagelijkse leven, normalisering van genderverhoudingen, overschrijdingen van normen in literatuur en kunst, en normen en normoverschrijdingen in transnationaal perspectief.

INTERNATIONAAL GRADUIERTEN-NETZWERK 'DEUTSCHLAND UND DAS NEUE EUROPA IM ZEITALTER DER ENTGRENZUNGEN'

Samen met het MitteleuropaZentrum van de Technische Universität Dresden en de centra voor Duitsland en Europastudies aan de University of British Columbia in Vancouver, de York University, en de St. Kliment Ohridski Universiteit in Sofia coördineert het DIA een internationaal netwerk van promovendi die een gemeenschappelijk programma volgen. Het doel van dit programma is de contacten tussen promovendi uit Midden- en Oost-Europa, West-Europa en Noord-Amerika te versterken. De uitwisseling is mede zo interessant en vruchtbaar, omdat blijkt dat er grote verschillen bestaan in het beeld over en de studie van het contemporaine Duitsland. De internationale contacten helpen de promovendi deze nationale bias te onderkennen.

HET GRADUIERTENKOLLEG

Het Graduiertenkolleg biedt een aanvulling op het traditionele systeem van de individuele promotie-begeleiding en de onderzoeksscholen. Ondanks alle inspanningen leiden promovendi, vooral in de humaniora, vaak een geïsoleerd bestaan. De huidige onderzoeksscholen in Nederland zijn meestal te groot en te heterogeen om voor meer eenheid te zorgen; een op de promovendus afgestemd pakket van onderwijs- en onderzoeksactiviteiten ontbreekt veelal.

Het Graduiertenkolleg smeedt onderzoekers van verschillende instellingen aaneen tot een hechte groep door middel van regelmatige bijeenkomsten en wederzijdse projectpresentaties. De interdisciplinaire benadering zorgt ervoor dat de deelnemers naast specialist op hun eigen terrein ook generalist blijven met bredere kennis van het hedendaagse Duitsland.

DUITSLANDSTUDIES

De wetenschappelijk medewerkers van het DIA verzorgen samen met UvA-docenten van de faculteit Geeswetenschappen een minor en een master Duitslandstudies. De studenten krijgen zo een interdisciplinair perspectief op de geschiedenis en actualiteit van Duitsland.

Feridun Zaimoglu

Skyline van Berlijn

THEMA'S VAN HET GRADUIERTENKOLLEG 2008

Was ist Europa?	Met professor Joachim Jens Hesse en drs. Luuk van Middelaar
Sozialstaatsreform und politische Führung	Met professor Kees van Paridon en dr. Sabina Stiller
Die deutsche Frage im Kalten Krieg	Met dr. Ruud van Dijk en professor Rolf Steininger
Deutsche Iranpolitik	Met professor Hanns Maull en drs. Said Rezaiejan
Migrantische Politik in Deutschland	Met Feridun Zaimoglu, auteur van 'Der Liebesbrand'
Der Übergang vom Faschismus zum Kommunismus	Met professor Richard Bessel en drs. Liesbeth van der Grift
Von Bonn nach Berlin. Symbole, Orte, Gedächtnis	Met professor Edgar Wolfrum en dr. Krijn Thijs
Demokratisierung, Utopie und Planungseuphorie in den 60er und 70er Jahren	Met professor Michael Ruck en drs. Wim de Jong (i.s.m. het Netwerk voor Politieke Geschiedenis)

Prijsuitreiking DIA-Schoolkrantprijs

AMSTERDAMS LYCEUM WINT DIA-SCHOOLKRANTPRIJS

De schoolkrant *Halo* van het Amsterdams Lyceum was de grote winnaar van de DIA-Schoolkrantprijs/de Überkrant 2008. Niet alleen sleepte *Halo* de prijs voor het beste Duitsland-nummer in de wacht, ook werd redacteur Gina Hakkert bekroond voor het allerbeste artikel.

De *Halo*-redactie won een driedaagse reis naar Berlijn, inclusief een ontvangst bij de Nederlandse ambassade en een ontmoeting met AD-correspondent Arjan Paans. Individuele prijswinnaar Gina Hakkert liep een dag mee op de redactie van weekblad *Elsevier*.

De DIA-Schoolkrantprijs werd voor de eerste keer uitgereikt aan de redactie van een Nederlandse schoolkrant die zich specifiek met Duitsland heeft bezig gehouden. Met dit project ging het DIA op zoek naar het eigen geluid van scholieren, naar hún ideeën over Duitsland. De jury nomineerde drie kranten: *Hieropenen?* van het Reynaert College uit Hulst, *HiSchool* van het De Boerhaave-Etty Hillesum College uit Deventer en *Halo* van het Amsterdams Lyceum.

Over de winnaar *Halo* zei juryvoorzitter en oud-Duitslandcorrespondent Willem Wansink: "Dit blad legt de lat erg hoog. Het is bijzonder creatief gemaakt en heel journalistiek opgezet. (...) De balans tussen presentatie en diepgang – dus tussen originaliteit en soliditeit – is optimaal." Als voorbeelden noemde Wansink een interview met de Duitse voetballer Simon Cziommer van de hand van Farbod Saatsaz en Jonas Voorzanger ("Dit stuk kan zo in de krant") en een indrukwekkende bespiegeling over Friedrich Nietzsche door Joost Ziff.

Eervolle vermeldingen waren er verder voor het Reynaert College uit Hulst (beste cover) en het Berlage Lyceum uit Amsterdam (beste opmaak). Kiriko Mechanicus van het Amsterdams Lyceum kreeg de eervolle vermelding voor de beste cartoon.

JURY DIA-SCHOOLKRANTPRIJS 2008

- Willem Wansink, was redacteur van *Elsevier* en correspondent in Bonn en Berlijn (voorzitter)
- Bas Czerwinski, fotograaf *NRC Next*
- Annemieke Hendriks, freelance journaliste in Berlijn en Amsterdam
- Teun van de Keuken, televisiejournalist
- Jonathan Witteman, redacteur Duitslandweb

De Onderwijsafdeling van het DIA richt zich op docenten (in opleiding) en leerlingen van het voortgezet onderwijs.

BERLIJN-REIS EN BONN-WERKGROEPEN

In februari organiseerde de Onderwijsafdeling i.s.m. de Nederlandse ambassade in Berlijn een vierdaags studie-werkbezoek in de Duitse hoofdstad voor twintig schoolleiders van het VMBO en onderwijsexperts. Zij werden geïnformeerd over oplossingsstrategieën voor het probleem van het voortijdig schoolverlaten. Tijdens de afsluitende Nederlands-Duitse conferentie spraken o.a. professor Rita Süßmuth (voormalig voorzitter van de Bondsdag) en drs. Fred Voncken (projectdirecteur Voortijdig Schoolverlaten van het Ministerie van OCW).

In het voorjaar organiseerde de afdeling vier keuzewerkgroepen 'Grensoverschrijdend onderwijs' in het Haus der Geschichte in Bonn, waarvan ruim zeventig docenten in opleiding van Nederlandse Hogescholen en universiteiten deelnamen.

DIE WELLE

Het Instituut voor de Lerarenopleiding (UvA) ontwikkelde in opdracht van het DIA lesmateriaal voor het vak geschiedenis bij de film 'Die Welle'. Het DIA organiseerde de Nederlandse voorpremière. In aanwezigheid van honderd docenten Duits, CKV en geschiedenis interviewde filmwetenschapper dr. Markus Stauff (UvA) regisseur Dennis Gansel.

DUITSLANDWEB

Voor het Duitslandweb coördineert de Onderwijsafdeling de Scholierenpagina. Wekelijks verschijnt een artikel over een Duits onderwerp

van de scholierenredactie. Die redactie bezocht in april 2008 Dresden en publiceerde hierover het webdossier 'Expeditie Dresden'. Tevens verschenen in 2008 WebQuests over de RAF en Duitse literatuurgeschiedenis.

OVERIGE ACTIVITEITEN EN PROJECTEN

In oktober was het DIA betrokken bij de docentenmiddag 'Filmtrips Berlijn'. In november vond de Hiphop-Scholierendag in de Melkweg plaats. Sinds het najaar voert het DIA het secretariaat van het 10e Nationaal Congres Duits.

In 2008 werden Onderwijsnieuwsbrief 21 en 22 (oplage 2.500 stuks) naar ruim 1.750 docenten verstuurd.

De activiteiten in Berlijn, Bonn en Dresden zijn mogelijk gemaakt door subsidie uit het BIOS-programma van het Europees Platform (EP) of door het Centrum Internationalisering Lerarenopleidingen, onderdeel van het EP.

ACTIVITEITEN 2008

Februari	Berlijnreis Schoolleiders VMBO
Maart - April	Vier edities van de meerdaagse keuzewerkgroep 'Grensoverschrijdend Onderwijs' in het Haus der Geschichte in Bonn, voor leraren in opleiding van het HBO en WO
April	Scholierenredactie Duitslandweb in Dresden
Mei	Publicatie webdossier 'Expeditie Dresden' Uitreiking DIA-Schoolkrantprijs (zie p.12)
September	Workshop 'Muziek in de les' op 'Mittwochs-Werkstatt für Deutschlehrer' van het Goethe-Institut Nederlande Aanvang secretariaatswerkzaamheden tiende Nationaal Congres Duits
Oktober	Docentenbijeenkomst rond 'FilmTrips Berlijn' (i.s.m. Goethe-Institut Nederlande en Stichting Filmtrips)
November	Publicatie onderwijsmateriaal bij de film 'Die Welle' Hiphop-Scholierendag - Melkweg, Amsterdam Docentenbijeenkomst rond de film 'Die Welle' - The Movies, Amsterdam (i.s.m. Paradiso Films, GIN)

Boven: Scholierenredactie in Dresden
Onder: dr. Markus Stauff interviewt regisseur Dennis Gansel

Birdgang ft. Chef über Chef van het A. Roland Holst College, Hiphop-scholierendag 2008

NIEUWE EDITIE BROCHURE 'KOMMST DU MIT'

De werkgroep Deutsch macht Spaß zette in 2008 de vaart erin. In maart besloot het Ronde Tafel Overleg Duits (RTO) de productie van een nieuwe editie van de brochure 'Kommst du mit? Duits daar kun je wat mee' te ondersteunen. Sinds november kan de brochure besteld worden als Kenmerk-uitgave. De oplage bedraagt 20.000 exemplaren.

'Kommst du mit?' staat vol afwisselende teksten, opdrachten, illustraties en vragen over het eigentijdse Duitsland. Leerlingen maken zo op een laagdrempelige manier kennis met de Duitse taal én cultuur en merken al snel

dat het nuttig en leuk is om de Duitse taal te leren. Als je een vakantiebaantje hebt, later wilt samenwerken met Duitsers of wanneer de liefde toeslaat – met Duits kom je verder! Tot slot biedt de brochure een beknopt overzicht van de naoorlogse geschiedenis van Duitsland.

De kleurrijke brochure is bestemd voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs. Leerkrachten op de basisschool gebruiken het materiaal onder meer als voorbereiding op het vervolgonderwijs. In het voortgezet onderwijs maken docenten met name in het VMBO gretig gebruik van de uitgave.

Uitgeverij Zorn verzorgt de distributie van deze publicatie. En met succes: in januari 2009 waren er al 15.000 brochures besteld.

RONDE TAFEL OVERLEG DUITS (RTO)

Het RTO coördineert, ondersteunt en stimuleert activiteiten van en voor het onderwijsveld Duits. In het overleg zijn de volgende organisaties vertegenwoordigd: Vereniging van Germanisten aan Nederlandse Universiteiten (VGNU), Vereniging van Lerarenopleiders Duits (VLOD), Sectie Duits van de Vereniging van Leraren in Levende Talen (SBD-VLLT), Vaklokaal Duits (Stichting Digitale School), Community Duits (Stichting Kennisnet en Stichting Digitale School), Deutsch macht Spaß, Goethe-Institut Nederlande, Duitsland Instituut Amsterdam, Hogeschool Arnhem Nijmegen en het HBO-Netwerk.

ACTIVITEITEN EN PROJECTEN

Naast de financiële ondersteuning van de brochure 'Kommst du mit?'

De brochure 'Kommst Du mit? Duits, daar kun je wat mee'

De Haagse Hogeschool

werden in 2008 de volgende projecten dankzij RTO-subsidie en met praktische ondersteuning van leden van de Ronde Tafel gerealiseerd:

In het voorjaar vond bij de Haagse Hogeschool (afdeling HEBO) een meerdaags filmfestival plaats rond het thema 'Berlin bleibt doch Berlin' voor studenten van het onderwijsprogramma Zukunft Deutschland.

In navolging van het project 'Zu Gast bei Freunden' in 2007 bezochten ditmaal Duitse scholieren Nederlandse studenten van de tweede-graads lerarenopleiding van het Instituut voor Leraar en School (Hogeschool Arnhem Nijmegen). Tijdens hun verblijf in Nederland spraken zij met leeftijdgenoten op een aantal stagescholen.

Daarnaast vond in september de Profielwerkstukkenwedstrijd 2008 van Levende Talen in samenwerking met de Duitse Ambassade en de website www.duits.de plaats. In diezelfde maand organiseerde de Universiteit van Amsterdam het project 'Berliner Schnauze' voor studenten Duits.

In november vond de Hiphop-scholerendag plaats in de Amsterdamse Melkweg. De meidenformatie The Ghetto's van het CSG Beilen won de hoofdprijs: een reis naar Berlijn, die mede mogelijk werd gemaakt door NS Hisspeed.

In het najaar startte eveneens de organisatie van het 10e Nationaal Congres Duits (NCD), dat in maart 2009 plaatsheeft. In opdracht van de Stichting NCD voert het DIA het secretariaat.

Het onderwijsmateriaal waarin moderne Duitse muziek centraal staat werd in december definitief inhoudelijk afgerond door medewerking van Elisabeth Lehrner-te Lindert (lerarenopleider aan Hogeschool Windesheim in Zwolle).

Tokio Hotel live in Keulen

Persconferentie over de aanpak van de kredietcrisis op 4 oktober 2008 in het Elysée-Palais

2008 OP HET DUITSLANDWEB

De financiële crisis voerde in het najaar ook op het Duitslandweb – www.duitslandweb.nl – de boventoon. Maar het land had vorig jaar meer dan alleen die crisis te verwerken.

Vooral de SPD moest het in 2008 ontgelden. Bijvoorbeeld na de deelstaatverkiezingen in Hessen, die ontaardden in een politieke soap. Het lukte de sociaaldemocraten niet een nieuwe regering te vormen, omdat de onontkoombare samenwerking met Die Linke weerstand opriep. Beoogd minister-president Andrea Ypsilanti kreeg binnen haar eigen partij onvoldoende steun en nieuwe verkiezingen waren het gevolg. De omgang met Die Linke is ook landelijk een heet hangijzer in de SPD.

2008 was ook het jaar waarin menig Duits bedrijfsschandaal aan het licht kwam. Deutsche Telekom, Deutsche Post, Deutsche Bahn en supermarktketen Lidl: allemaal bleken ze slordig om te gaan met privacygevoelige gegevens – van klanten, van medewerkers of van journalisten. Of ze waren, zoals Siemens, verwickeld in een omkoop-schandaal. Nog los van de economische consequenties

hebben de schandalen het vertrouwen van de Duitse consument geschaad.

Op buitenlands terrein bemiddelde Duitsland in de persoon van kanselier Merkel bij de oplossing van de crisis in Georgië. Daarbij lukte het Merkel de Russen niet te ontstemmen – daarvoor is het land veel te afhankelijk van de Russische energieleveranties. In oktober besloot de Bondsraad de militaire missie in Afghanistan te verlengen – in het noorden. Aan gevechtshandelingen in het zuiden wilde Duitsland zich niet wagen.

Hoogtepunten kenden de Duitsers gelukkig ook: Berlijn stond in juni een week op zijn kop door het bezoek van toen nog senator Barack Obama. 200.000 Berlijners juichten hem toe.

De stad was net gekomen van een ander volksfeest: dat van het EK voetbal. Zoals altijd groeide de *Mannschaft* in het toernooi. De halve finale won Duitsland nipt van Turkije. Met die uitslag konden ook Duitse Turken goed leven: nooit eerder vierden Turken en Duitsers samen zo uitbundig feest. Dat Spanje er met de titel vandoor ging, deed daar niets aan af.

DUITSLANDWEB

Het Duitslandweb is het internet-portaal voor iedereen die op zoek is naar actuele informatie over Duitsland. Dagelijks verschijnen nieuwsberichten, achtergronden, recensies en columns. De site beschikt over een naslagwerk en een agenda. Voor scholieren, studenten, docenten en wetenschappers heeft het Duitslandweb aparte pagina's. In 2008 trok de site, net als de voorgaande jaren, dagelijks tussen de 2000 en de 3000 bezoekers. Verreweg de meeste mensen vinden het Duitslandweb via zoekmachines als Google. Zij gebruiken het portaal als één groot naslagwerk. [Techniek: Hippo Webworks, vormgeving: TWV-media.]

DOSSIERS

In de dossiers 'Wonen als God in Duitsland' en 'Over de Grens' besteedt het Duitslandweb aandacht aan Nederlands-Duits samen werken en samen leven. De redactie doet regelmatig verslag vanuit het grensgebied, van de haperende integratie in de Nederlandse enclave Kranenburg tot de eerste Duits-Nederlandse krant.

De berichtgeving over de financiële crisis in Duitsland is op het Duitslandweb in het najaar samengevoegd in een speciaal dossier. Hierin wordt extra aandacht besteed aan de voor Duitsland specifieke problemen, zoals die van de auto-industrie en de rol van de deelstaatbanken in de crisis.

Het dossier 'Geschiedenis op Straat', over beladen, beroemde of juist onbekende plekken in Berlijn werd in 2008 uitgereikt.

VERNIEUWING

Met de vernieuwing van het Duitslandweb werd in 2008 een begin gemaakt. In 2009 wordt de nieuwe site gelanceerd. Het Duitslandweb krijgt een moderner uiterlijk en meer technische mogelijkheden. Ook het naslagwerk wordt geactualiseerd en opnieuw ingedeeld. Een tijdperk leidt de bezoekers sneller en overzichtelijker naar de informatie in het naslagwerk.

Boven: Obama-buttons
Onder: straatborden in Berlijn

Woonhuis in de Nederlandse enclave Kranenburg

Boven: het Duitslandweb in 2008
Onder: het vernieuwde Duitslandweb

VOORLICHTING EN PROJECTEN

Officiële filmposters van 'Die Welle', 'Yella' en 'Der Baader Meinhof Komplex'

AND THE WINNER IS...

De Duitse film blijft een succesverhaal en de belangstelling stopt niet aan de Duitse grens. Reden genoeg voor het DIA om de maandelijkse filmvoorstellingen in het Ketelhuis ook in 2008 voort te zetten en de nieuwste producties in voorpremière te vertonen.

Na 'Das Leben der Anderen', trok ook 'Der Baader Meinhof Komplex' van regisseur Uli Edel volle zalen en sleepte zelfs een Oscarnominatie in de wacht. De film, gebaseerd op het gelijknamige boek van Spiegel-journalist Stefan Aust, belicht een donker hoofdstuk uit de Duitse geschiedenis: de late jaren '60 en '70 die werden gekenmerkt door het traumatische geweld van de Rote Armee Fraktion (RAF), de omstreden terroristische groep. Op 4 november vond in het Ketelhuis in Amsterdam, i.s.m. het Goethe-Institut Nederlande (GIN), het Genootschap Nederland-Duitsland (GND) en A-Film, de voorpremière plaats met aansluitend een discussie tussen experts dr. Beatrice de Graaf (Centre for Terrorism and Counterterrorism Studies), dr. Edwin Bakker (Clingendael) en drs. Peter Giessen (*de Volkskrant*).

Groepsdynamiek is eveneens een thema in de film 'Die Welle' van regisseur Dennis Gansel. Het is een remake van

de Amerikaanse film 'The Wave', die gebaseerd is op een schoolexperiment uit 1967. "Ik wilde kijken hoe verleidelijk het fascisme ook nu nog is", aldus Gansel, die met deze versie alleen al in Duitsland meer dan 2,6 miljoen kijkers naar de bioscopen lokte. Na de exclusieve voorpremière op 19 november voor docenten en genodigden in The Movies te Amsterdam, (i.s.m. GIN en Paradiso Films) was er mogelijkheid voor een direct gesprek met filmwetenschapper dr. Markus Stauff (UvA) en de regisseur. Maar ook films die minder in de schijnwerpers staan vinden hun plek bij het DIA. I.s.m. het GIN, Filmtheater Rialto en de *Filmkrant* kwamen regisseurs Thomas Arslan ('Ferien', 2007) en Christian Petzold ('Gespenster', 2005 en 'Yella', 2007), voor het filmfestival Neue Berliner Schule in maart naar Amsterdam. Zij behoren tot de nieuwe generatie regisseurs die films maken zonder sensaties of melodrama.

FILMREEKS (I.S.M. GIN, GND EN HET KETELHUIS)

29/01	'Wer früher stirbt, ist länger tot'
26/02	'Mein Führer' met regisseur Dani Levy
20/05	'Alles auf Zucker'
24/06	'Keinohrhasen'
22/07	'Was nützt die Liebe in Gedanken'
19/08	'Am Ende kommen Touristen'
23/09	'Ein fliehendes Pferd'
16/12	'Meine schöne Beschörung'

RETOURTIJDE CULTUUR

'Duitse kunstenaars van de 20ste eeuw' was het thema van Retourtje Cultuur. Editie 2008. Het programma, dat uit twee modules bestond, gaf geïnteresseerden de gelegenheid meer te weten te komen over hedendaagse kunstenaars in Duitsland. In de lezingenreeks die op 15 en 17 september in Amsterdam en Amstelveen plaatsvond, gaf kunsthistoricus drs. Marcel Verhoeven een inleiding op de Duitse kunst van de afgelopen zestig jaar. Tijdens de één-daagse reis op 11 oktober naar Duisburg werd onder meer een bezoek gebracht aan het Wilhelm Lehmbruck

Museum en het MKM Museum Küppersmühle für moderne Kunst. De reeks vond plaats i.s.m. het GIN, de Openbare Bibliotheek Amsterdam en Amstelland Bibliotheken.

GÖTZ ALY

"De geschiedenis van de jaren zestig moet worden herschreven", aldus de Duitse historicus en journalist dr. Götz Aly. In zijn boek 'Unser Kampf: 1968 – ein irritierter Blick zurück' relativiert Aly de democratiserende en zuiverende werking die zijn generatiegenoten de jaren zestig graag toedichten. Over de vraag of ook in Nederland het al te

Drs. Bertus Hendriks, prof. dr. Ton Nijhuis en dr. Götz Aly

positieve zelfbeeld van de generatie '68 in twijfel moet worden getrokken, ging Aly op 10 juni bij Felix Meritis in discussie. met zijn Nederlandse collega en generatiegenoot drs. Bertus Hendriks, journalist en oud-ASVA-voorzitter. De avond werd georganiseerd i.s.m. het Historisch Café en Felix Meritis.

ANDERE ACTIVITEITEN VOORLICHTING EN PROJECTEN (I.S.M.)

14/01	Lezing van Dik Linthout uit 'Onbekende Buren' (GIN)
07/02	Lezing van Annette Birschel uit 'Do ist der Bahnhof - Nederlanders door Duitse ogen' (GIN, GND, Prometheus)
07-18/02	Filmfestival Haagse Hogeschool 'Berlin bleibt doch Berlin' (HEBO, GIN, Duitse Ambassade)
13/02	Boekpresentatie en discussie 'Onzichtbare ouders. De buurt van Mohammed B.' (GIN, Konrad-Adenauer-Stiftung)
21/02	Debat 'Fascinatie voor de RAF' met dr. Jacco Pekelder, Wim Brands en drs. Menno Wigman (GIN)
08-16/03	Festival 'Mitte Bitte' in Utrecht (Kletter, GIN, Utrechtse samenwerkingspartners)
11/03	Boekpresentatie 'De Europese dagboeken van Max Kohnstamm' met een lezing door staatssecretaris drs. Frans Timmermans (Dr. Mathieu Segers, Ministerie BuZa, Uitgeverij Boom)
14/03-4/06	Stasi - Secret Rooms Fototentoonstelling in het Foam Fotografiemuseum Amsterdam (sponsoring)
24/04	Lezing van Feridun Zaimoglu uit 'Der Liebesbrand' (GIN, GND, Robert-Bosch-Stiftung)
07/05	Boekpresentatie 'Duitsers onder Nederlanders' van Ad Vaessen (GIN, GND, Uitgeverij Spectrum)
17/05	Ein Abend in Amsterdam – hedendaagse Duitstalige popmuziek in Paradiso (Paradiso, GIN)
20/05	Lezing 'De toekomst van integratie in Europa' door de Duitse staatssecretaris van Binnenlandse Zaken Peter Altmaier (Duitse Ambassade, IMES)
21/05	Frühlingstreffen voor DIA-relaties in Hotel Arena, met de auteurs Jac. Toes, Thomas Hoeps en Gisa Klönne
30/09	Boekpresentatie 'Duitse dichters en denkers' van prof. Frits Boterman (De Arbeiderspers)
01/10	Lezing en discussie 'Superguppy en Co. veroveren Duitsland' met Edward van de Vendel, Rolf Erdorf en prof. Helma van Lierop i.h.k.v. het kinderboekenuitgeversprogramma 'Jip en Janneke meets Pünktchen und Anton' (GIN, Linda Kohn, Duitse en Oostenrijkse Ambassade, Pro Helvetia, Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF), Amsterdam Wereldboekenstad (AWBS))
24/10	Lezing van prof. Hans-M. Enzensberger uit 'Hammerstein oder der Eigensinn' (GIN, GND, Cossee)
13/11	Nederlands-Duits politiemseminar 'Actuele strategieën van criminaliteitscontrole in Nederland en Duitsland' (Deutsche Hochschule der Polizei Münster, Politieacademie Apeldoorn, IPIT Universiteit Twente)
18/11	Boekpresentatie 'Het Baader Meinhof Complex' door Stefan Aust (GIN, Uitgeverij Lebuski)
19-22/11	Lezingen van Markus Heitz in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag (GIN, Luitingh Fantasy)
17/12	Prof. Bernard Schlink en mr. Geert Mak in de reeks VERSUS (GIN, NLPVF, AWBS)

Documentaliste Angelika Wendland verstrekt informatie aan twee leerlingen

Het Duitsland Instituut beschikt over een omvangrijke presentiebibliotheek en een documentatiecentrum dat voor iedereen toegankelijk is.

Het zwaartepunt van de bibliotheek ligt op boeken over Duitsland na 1945, de verhoudingen met de andere EU-landen en de transatlantische betrekkingen. Daarnaast is er een actuele verzameling van bronnen en secundaire informatie over de politieke, maatschappelijke en economische ontwikkeling van de Bondsrepubliek. Er is een uitgebreide tijdschriftencollectie als ook een ruime collectie over de voormalige DDR en de ontwikkeling van de nieuwe deelstaten. Naast de grote Duitse dag- en weekbladen zijn er ook (semi-)overheidspublicaties, statistieken en een kleine collectie CD-roms en DVD's.

Het documentatiecentrum heeft een knipselarchief over de meest uiteenlopende onderwerpen: van de documentatie over de Duitse eenwording, de Stasi tot de diverse politieke partijen. De dossiervorming groeit gestaag: over de besluitvorming over deelname aan de Kosovo-oorlog, de migratieproblematiek tot documentatie over films. Ten slotte biedt het documentatiecentrum ondersteuning bij profielwerkstukken en onderzoeksprojecten. Studenten van Hogescholen in Nederland vormen sinds enkele jaren een vast bestanddeel van de bezoekers. In het afgelopen jaar is er een significante toename van universitaire studenten die vanuit de studie geschiedenis maar ook andere disciplines zoals politicologie, internationale betrekkingen en sociale geografie afkomstig zijn. De gestegen belangstelling voor het master-programma Duitslandstudies is daarvan een belangrijke oorzaak.

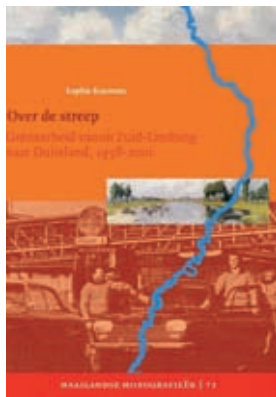
PUBLICATIES

ONDERZOEK

Naast een groot aantal artikelen van de medewerkers van de afdeling onderzoek in wetenschappelijke tijdschriften, vakbladen en de media, verschenen de volgende boeken:

- Hans Terlouw. Duitslands rol in de wereld. Een onderzoek naar identiteitspercepties in het debat over Duitse buitenlandse en veiligheidspolitiek sinds 1990. ISBN: 978 90 5291 100 7.
- Marc de Wilde. Verwantschap in Extremen. Politieke Theologie bij Walter Benjamin. ISBN: 978 90 5629 523 3.
- Sophie Bouwens. Over de streep. Grensarbeid vanuit Zuid-Limburg naar Duitsland, 1958-2001. ISBN: 978 90 8704 078 9.
- Nicole Colin, Beatrice de Graaf, Jacco Pekelder, Joachim Umlauf. „Der Deutsche Herbst“ und die RAF in Politik, Medien und Kunst. Nationale und internationale Perspektiven. ISBN: 978 3 89942 63 3.

Voor een gedetailleerd overzicht van publicaties zie: duitslandinstituut.nl > Onderzoek> Publicaties.

FORSCHUNGSBERICHTE

De jaarlijkse te verschijnen Forschungsberichte geven een goed beeld van de levendigheid van het onderzoek aan het DIA. In de bijna tweehonderd pagina's tellende vierde editie publiceerden jong en oud, aankomend talent en wetenschappers van naam. Thema van de Forschungsberichte van 2008 is het nieuwe begin van de beide Duitslanden na 1945. Till van Rahden, Richard Bessel, Liesbeth van der Grift, Rolf Steininger en Ruud van Dijk geven heel uiteenlopende inzichten in geschiedenis van de politieke integratie in het naoorlogse gedeelde Duitsland. Veel artikelen zijn voortgekomen uit bijeenkomsten van het Graduiertencolleg. Zo zijn de bijdragen van Michael Ruck en Wim de Jong te herleiden tot de lezingen over planning en utopie in de jaren '60, die zij hebben gegeven op het DIA. De bijeenkomst was georganiseerd in samenwerking met het Netwerk voor Politieke Geschiedenis. ISBN: 1574-065X

ONDERWIJS

November Onderwijsmateriaal bij 'Die Welle' (ILO/UvA, 2008), Nederlandstalig en geschikt voor geschiedenis en maatschappijleer (Duits) (vanaf 3 VMBO/HAVO/VWO).

KERNCIJFERS EN PERSONALIA

JAARREKENING 2008

Baten		(x 1.000)
	Ministerie OCW	800
	DAAD	146
	UvA	225
	Overige inkomsten	187
	Totaal	1358
Lasten		
	Graduierenkolleg	322
	Onderwijs	152
	Onderzoek	88
	Duitslandweb en Documentatiecentrum	230
	Öffentlichkeitsarbeit	206
	Duitse Taal & Cultuur	51
	Overige Kosten	308
	Totaal	1357

BATEN

Het DIA wordt sinds 1996 door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) gefinancierd op basis van het Duitsland Programma Hoger Onderwijs DPHO. Sinds 2006 beheert het DIA het DPHO III (2006-2010). Daarnaast ondersteunt de Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD) sinds oktober 2001 de wetenschappelijke activiteiten van het DIA. De Universiteit van Amsterdam (UvA) heeft in 2005 de bereidheid uitgesproken het DIA wederom voor vijf jaar subsidie te verlenen.

Het DIA ontvangt naast deze gelden regelmatig projectsubsidie van onder meer het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Europees Platform voor het Nederlands Onderwijs en andere organisaties.

STAF

31 december 2008: 12,8 fte verdeeld over 22 werknemers.

BESTUUR, DIRECTIE, MEDEWERKERS EN ADVIESRADEN DIA 2008

DAGELIJKS BESTUUR

- dhr. prof. dr. P. Schnabel, voorzitter (directeur Sociaal en Cultureel Planbureau, universiteitshoogleraar UU)
- dhr. em. prof. dr. H. Pinkster, secretaris en vice-voorzitter (hoogleraar Klassieke talen UvA)
- dhr. drs. A. Scholten, penningmeester (De Nederlandsche Bank)

ALGEMEEN BESTUUR

- dhr. drs. R. Bleijerveld (vm. secretaris UvA, tot 09-06)
- dhr. drs. C. Blokland (directeur Human Resources NS)
- dhr. L. Degle (directeur Deutsche Bank de Bary N.V., Amsterdam)
- mw. P. Kruseman (directeur Amsterdams Historisch Museum)
- dhr. dr. K. van der Toorn (voorzitter College van Bestuur UvA)
- dhr. prof. dr. P. Tummers (Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen, UM, tot 01-12)
- dhr. drs. L. Verveld (algemeen directeur Bureau van de Universiteit, RUG)
- mw. M. de Waard (NRC Handelsblad)
- dhr. prof. dr. J. de Zwaan (directeur Clingendael)

MEDEWERKERS

- dhr. prof. dr. T. Nijhuis, wetenschappelijk directeur (0,6 fte)
- mw. M. Fermé, zakelijk directeur (1fte)
- mw. drs. A. Arntz, projectmanager voorlichting en projecten (0,9 fte, tot 30-04 medewerker voorlichting en projecten)
- mw. drs. M. Borren, promovenda (1,0 fte, tot 03-07)
- mw. drs. C. Broersma, onderwijscoördinator (0,8 fte)
- mw. C. Dekkers, office manager (1fte)
- dhr. K. van Driel, systeembeheerder (0,1 fte)
- dhr. ing. P. Elfferich, systeembeheerder (0,1 fte)
- mw. K. Garvert-Huijnen MA, wetenschappelijk assistente (0,4 fte)
- mw. drs. D. Gehla, medewerker voorlichting en projecten (0,8 fte, sinds 01-07)
- mw. drs. F. van Hasselt, medewerker onderwijs (0,6 fte)
- dhr. dr. E. Heemskerk, wetenschappelijk medewerker (0,4 fte, sinds 01-10)
- dhr. drs. P. Huijnen, redacteur Duitslandweb (0,2 fte)
- mw. drs. S. de Jong, medewerker onderwijs (0,8 fte, tot 30-06)
- mw. drs. C. de Jonge, medewerker Duitslandweb (0,1 fte)
- dhr. drs. H. Jürgens, wetenschappelijk medewerker (1 fte, sinds 01-04)
- mw. drs. S. Lührs, medewerker onderwijs, Duitse taal en cultuur (0,6 fte, sinds 15-10)
- dhr. drs. S. van der Ploeg, redacteur Duitslandweb (0,8 fte, sinds 01-09)
- dhr. drs. S. Rezaiejan, promovendus (1 fte)
- dhr. drs. B. de Rue, redacteur Duitslandweb (1fte, tot 31-03)
- dhr. dr. K. Thijs, wetenschappelijk medewerker (0,4 fte, sinds 01-09, tot 01-02 wetenschappelijk assistent, 0,2 fte)
- dhr. drs. M. van Tol, systeembeheerder (0,2 fte)
- mw. drs. M. Verburg, redacteur Duitslandweb (0,8 fte, tot 31-03 medewerker voorlichting en projecten)
- dhr. dr. S. Vogt, Fachlektor DAAD (1fte, tot 15-09)
- mw. A. Wendland, documentaliste (0,8 fte)
- dhr. C. de Wilde, student-assistent (0,4 fte, van 01-02 tot 30-06)
- mw. drs. A. Winter, hoofdredacteur Duitslandweb (0,7 fte, tot 30-11)
- dhr. drs. J. Witteman, redacteur Duitslandweb (0,6 fte, tot 31-08)

GRADUIERTENKOLLEG

- mw. drs. S. Bonjour (i.s.m. UM)
- mw. drs. M. Borren (DIA)
- mw. drs. M. Hermen (i.s.m. UM)
- dhr. drs. L. van Middelaar (i.s.m. UvA)
- dhr. drs. S. Rezaiejan (i.s.m. UvA)
- dhr. M. Uriot, MA (i.s.m. UL)
- mw. drs. E. de Valk (i.s.m. VU)

STAGIAIRS

- mw. M. van der Ploeg (RUG)
- mw. F. de Weerd (UU)
- mw. S. van Wijk (UU)

ONDERWIJSPROGRAMMARAAD (OPR)

- dhr. dr. W.F.B. Melching, UvA (geschiedenis), voorzitter OPR
- dhr. drs. M.L.F. van Berkel, Dalton Voorburg / Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN), Instituut voor de lerarenopleiding (geschiedenis)
- dhr. drs. A. Bosschaart, Educatieve Hogeschool van Amsterdam (aardrijkskunde)
- dhr. drs. P. Creemer, Revis Lyceum Doorn (aardrijkskunde)
- dhr. drs. J. Kleemans, Calandlyceum Amsterdam/Hogeschool Utrecht, Tweedegraads lerarenopleiding (Duits)

- mw. drs. J. Schokkenbroek, Christelijk Lyceum Delft/Interfacultair Centrum voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Nascholing Universiteit Leiden (geschiedenis)
- mw. drs. S. Onvlee, Barlaeus Gymnasium Amsterdam (geschiedenis)

WETENSCHAPSRAAD

- dhr. prof. dr. J. W. de Beus, UvA
- dhr. prof. dr. P. Dekker, Sociaal en Cultureel Planbureau
- dhr. prof. dr. A.K.F. Faludi, TU Delft
- dhr. prof. dr. H.G. de Gier, RU
- dhr. prof. dr. I. de Haan, UU
- dhr. prof. dr. A.C. Hemerijck, WRR
- mw. prof. dr. M.O. Hosli, UL
- dhr. prof. dr. R. Koopmans, Wissenschaftszentrum Berlin
- dhr. prof. dr. A. Labrie, UM
- dhr. prof. dr. S.M. Lindenberg, RUG
- dhr. prof. dr. C.W.A.M. van Paridon, EUR
- dhr. prof. dr. J.Q.Th. Rood, Instituut Clingendael
- dhr. dr. E.G. Snel, EUR
- dhr. prof. dr. J. Visser, UvA, AIAS

Duitsland Instituut Amsterdam
Prins Hendrikkade 189B
1011 TD Amsterdam
Tel.: (020) 525 36 90
Fax: (020) 525 36 93
E-mail: dia@dia.uva.nl
Internet: www.duitslandinstituut.nl
www.duitslandweb.nl

DUITSLAND INSTITUUT

Duitsland Programma